

CSEPP A TENGERBEN

Dr. Fodor Réka Ugandában dolgozott egy orvoscsoport tagjaként 2015-ben, másfél hónapon át. Idén ősszel Nigériába utazik missziós orvosként. Útjának élményeiről könyvet is írt „Afréka” címmel. Első kérdésem az volt, amit bizonyára sokan kérdeznek tőle: mi az, ami hajtja? Miért nem elég neki a háziorvosi praxisa, a férje és a két gyereke, miért kell még a missziós munka is?

- ♦ – A jó válasz a „miért ne?”. Már húszévesen se nyughattam, amikor elutaztam Párizsba egy évre, utcazenésznek. A személyiségem egyformán fontos része az itthon maradó „dr. Fodor Réka” és az utazós „Afréka”. Ha bezártnak érzem magam, akkor az itthoni hivatásaimban se leszek jó. Az elvágódás nem egy depresszív élmény számomra, hanem az az erőfeszítés, hogy az itthoni létemet is teljesnek érezzem. A családommal is utazom, alig várom a nyári szabadságot. Ha pedig az utazásaimnak van egy karitatív része, akkor még büszke is lehetek rá. Én ezt a cselekvő szeretetet élem. Nem biztos, hogy mindig jó felé haladok, de az biztos, hogy mindig úton vagyok.

– Mi az, ami lenyűgözött téged Afrikában annyira, hogy már másodszor utazol oda? Úgy érzed, van ott még dolgod?

– Hajaj, amikor az első utamról hazajöttem, el voltam keseredve, hogy a sok munkánk-nak nincs értelme. Negyven napig voltam kint negyedmagammal, heti egy szabadnap-pal, és naponta 100 és 160 közötti beteget láttunk el. 38 millió ember lakik Ugandában, közülük rengeteg él nyomorban, ehhez képest a kemény munkánk értelmetlen, ha nem folytatódhat. Azért írtam meg – író férjem segítségével – az „Afréka” című könyvet az utam élményeiből, hogy a bevételéből visszamehessek.

Ha nem viszem Afrikába a megoldást, a terápiát, akkor csak turista vagyok, nem misz-sziós orvos. Ha az orvos nem viszi magával az eszközöket és gyógyszereket, és azokat nem adja oda ingyen a betegeknek, akkor nem tud gyógyítani, hiszen nincs társadalombiztosí-tás, és kevesen tudnak a gyógyításért fizetni. Ott helyben az orvosságok jóval olcsóbbak, mint Európában, egy háromnapos maláriaterápia például mindössze 15 dollár, 3750 forint–annyi, mint egy Afréka-könyv ára –, de ha nem jut hozzá egy fertőzött, akkor meghal.

Vízhordó asszonyok. Uganda, 2009

Gyerekek a St. Kizito Árvaházban. Uganda, 2013

HA MEGKÉRDEZED
EGY UGANDAITÓL,
„TE MIÉRT ÖRÜLSZ?“,
VISSZAKÉRDEZ:
„TE MIÉRT NEM?“

És nekik még erre sincs pénzük, hiszen vizük sincs, mi meg itt rögtön nyávogunk, ha például nincs net.

Ha a munkámnak nem lesznek követői, ha nem adok álmod másoknak azzal, amit teszek, akkor szintén nem sok értelme van, akkora nagy az aránytalanság a meggyógyított emberek száma és a nyomorgó milliók között. Kétségeimben Teréz anya szavai adtak nekem hitet, hogy jó úton haladok: „Úgy érezzük, hogy amit teszünk, csak egy csepp a tengerben. Anélkül a csepp nélkül azonban sekélyebb volna a tenger.” Én is egy csepp vagyok.

„Az első szabadnapunkra terveztük a St. Kizito árvaház meglátogatását. Olyan gyerekek élnek itt, akiket magukra hagytak, vagy AIDS-ben meghaltak a szüleik. Többen születésük óta HIV-pozitívak. Egyik sem volt idősebb háromévesnél. (...) A dolgozók először meglepődtek, hogy ruhákat adományozunk, és nem gyógyszereket. Akkor derült ki, hogy a látogatás valójában: munka. Elkezdtek elénk hordani a gyerekeket. (...) Szörnyű volt. Malária, tüdőgyulladás, bőrtályog, agyhártyagyulladás. És AIDS. Csak néztem ezeket a kicsiket, akik nem tapasztaltak még semmit a világból, azt se tudták, hogyan kell bánni a játékokkal, amiket kaptak tőlünk. Mire végeztünk a kicsikkel, jöttek a gondozók... A gyerekek és a személyzet ellátása után átmentünk az árvaház melletti templomba. Örültem, hogy mise van éppen, más volt, mint amihez szoktam, énekeltek és táncoltak. Felemelte lelkünket a sötét világból. Megmutatott egy helyet a létezésben, ahol nincs betegség, nincs nyomor, csak az egész afrikai tartózkodásunkat végigkísérő felhőtlen mosoly.” (Részlet az „Afréka” c. könyvből.)

A St. Mary kórház udvara. Lacor, Gulu, Uganda, 2007

Száradó ágyneműk a kórház udvarán. Lacor, Gulu, Uganda, 2007

– Most nem Ugandába, hanem Nigériába utazol.

– 2018 januárjában elmentem Csókay András idegsebész előadására, aki négy nappal később indult Nigériába, egy katolikus kórházba. Odamentem hozzá az előadás után, elmondtam neki, hogy egy belgyógyászati misszióra készülök Afrikába. Neki köszönhetem, hogy eljuthatok ugyanabba a nigériai kórházba, ahol ő dolgozott. Így az infrastruktúra és az emberi segítség, ami nélkül odakint mozdulni se tudnék, jobban a rendelkezésemre áll majd. Nigériában is minden kapható a patikában, és a mi nézőpontunkból minden nagyon olcsó, de nincs társadalombiztosítás. Ott még a sima penicillin is hat egy tályogos mandulára, ami az európaiakra sokszor már hatástalan, de hiába kerül átszámítva csak háromszáz forintba, ha azt sem tudják megfizetni. Egy missziós orvosnak nagyban kell gondolkodnia ahhoz, hogy a kint töltött ideje hatásos legyen, vagyis annyi pénzt kell gyűjtenie, hogy ott helyben megvásárolhassa a betegeinek a szükséges gyógyszereket.

Mindig jó érzés tölteni, ha a sok-sok adakozó emberre gondolsz, mert ők bizonysítják, hogy a világ jó. Amióta az afrikai misszióval foglalkozom, rengeteg jó szándékú, értelmes embert ismertem meg. Az előadásaimon könnyes szemeket látok, megveszik a könyvem, adakoznak.

Ha nem végezném a felkészülés, az alamizsnagyűjtés munkáját, talán én is csak olyan embereket látnék, mint akik itt járnak körülöttünk ebben az üzletközpontban, leszegett fejjel, föl sem nézve.

– A gyerekeidnek és a férjednek biztosan hiányzol, amikor hosszabb időre elutazol. Mivel tudod őket meggyőzni, hogy elfogadják?

– Anyukám ellenezte legjobban a 2015-ös utazásomat. Anna lányom tizenkét éves volt akkor, és azt mondta a nagymamájának: „Kati mama, ez Anya gyerekkori álma, hagyni kell, érted?” Ezzel teljesen lecsillapította. Valóban gyerekként olvastam Albert Schweitzer afrikai missziójáról, és akkor formálódott bennem erről egy idealisztikus kép. Anna tudja, hogy az álmaink fontosak. A kisebbik lányom, Kinga, aki akkor hét éves volt, látta a képeket a maláriás gyerekekről, akik meghaltak volna, ha én nem gyógyítom meg őket. Számukra ez a természetes.

– Polgárháborúról, robbantásokról szólnak az afrikai hírek. Nem éppen megnyugtató annak, aki oda készül, ráadásul ott vannak még a fertőző betegségek is...

– Aki fél, az ne utazzon Afrikába! Ugandában nagyobb bevásárlóközpontot nem láttunk, de a kis üzleteket is

A St. Mary kórház műtőjében. Lacor, Gulu, Uganda, 2007

„Fektető, infúziók, továbbra is rengeteg kiszáradásos beteg. A munkánk egyre monotonabbá válik, robot üzemmódba kapcsolunk. Ebből rántott ki az az esemény, amitől váratlanul belecsoporttam a középkorba. Egyszer csak ott állt előttem egy 14 év körüli kislány, mutatta a lábát, amelyet hónapok óta gombaellenes szerrel kezeltek, de nem múlt el a panasz. Nézttem, aztán hirtelen belém nyilallt a válasz: ez lepra! Áthívtam a többieket, megmutattam a gyerek lábait, ők is ugyanerre a következtetésre jutottak. Kérdeztem, hogy egyedül jött-e. Igen. Hol van az édesanyja? Ás. (Földet művel.) És hol lakik? Kb. nyolc kilométerre. Paff... Kampalában van egy központ, ahol leprásokat gyógyítanak. Oda kéne eljutnia. (...) Mennyire veszélyeztetettek az otthoniak? Nyolc testvére van odahaza. Ők is betegek? Milyen lesz a helyzetük az ottani közösségben, ha megtudják róluk, hogy lepra van a családban? Szegény, gyönyörű, kicsi lány. Eljött hozzánk, mert azt hitte, meggyógyítjuk, de csak arra döbbsentett rá, hogy mennyire végesek a lehetőségeink.” (Részlet az „Afréka” c. könyvből.)

fegyveres biztonsági őr védte. Minket is fegyveres kísért mindenhová, különösen, amikor gyógyszer vásároltunk, mert az ott hatalmas érték. Közvetlen veszélyhelyzetet nem tapasztaltam, de vigyáztak is ránk: kocsis és sofőr nélkül nem mehettünk sehová, nem is tudtunk volna egyedül járni az úttalan utakon. Ugandában négyen voltunk magyarok, Nigériában viszont egyedül leszek európai a helyi kollégák között. Mindenki tud angolul, aki járt iskolába, a többieknek meg fordítanak. Figyelnem kell arra, hogy legyen tisztított ivóvíz, hiszen nagy luxus lenne, ha kolerát kapnék, miközben azért utazom oda, hogy én segítsek az ottaniaknak.

Egyébként itthon is el lehet kapni bármiféle betegséget váratlanul. Négyünk közül egyikünk se lett jelentősen beteg Afrikában, ugyanakkor a keresztfiam csak a szomszédos Ausztriába utazott nyáron, és súlyos tüdőgyulladást kapott. Ha a jó Isten úgy akarja, megőriz. Persze nem mondom, hogy légy vakmerő, de mi nem csináltunk ebből gondot. Ha félsz, ne menj!

HA NEM VISZEM AFRIKÁBA A MEGOLDÁST,
A TERÁPIÁT, AKKOR CSAK TURISTA
VAGYOK, NEM MISSZIÓS ORVOS.

Rendelés. St. Mary kórház, Lacor, Gulu, Uganda, 2007

– Hogyan találsz meg a hangot az ott élő, egészen más kultúrájú emberekkel?

– Kapcsolódó típusú ember vagyok, ha ledobnának ejtőernyővel egy lakatlan szigetre, én ott is találnék valakit, aki útba igazít. Párizsban utcazenészként megtanultam, hogy nincs lehetetlen, csak tehetetlen. Meg kell szólítanod a másik embernek azt a részét, amivel azonosulni tudsz, és akkor máris lesz közös pontotok. Egyébként tényleg elképesztően más a mentalitásuk. Ott mindenki boldog, mindenki mosolyog. Szeretik az életet, mindenek örülnek.

– Nem lehet, hogy ez a nagy jókedv egyfajta tudatlanság számlájára írható, vagyis nem fogják fel a rosszat, ami velük történik?

– Nem. Volt Ugandában egy helybéli születésű barátunk, aki az Egyesült Államokban két diplomát szerzett, és ugyanilyen derűs volt, pedig sok keserűségben volt része. Ha nagy veszteség éri őket – hatalmas például a gyerekhaldandóság –, akkor ugyanúgy megsírják, meggyászolják, mint mi, de nem süppednek bele a gyászba. Hiába halt meg három gyerekük, örülnek a még élő ötnak. Nem járnak pszichiáterhez olyan szorongásokkal, amelyek évtizedekkel azelőtti okokra vezethetők vissza, és szorongáscsökkentő gyógyszerekre sincs szükségük. Nem mellesleg a mi dédanyáink ugyanígy gondolkodtak, és nem azért, mert primitívek voltak, hanem mert természetesebben viszonyultak az életkörülményeikhez.

Mi nem okosabbak, hanem elégedetlenebbek vagyunk. Folyamatosan arról beszélünk, mi az, ami nincs. A derű, életigenlés nem anyagi kérdés, hanem lelki irányultság. Az európai emberek anyagi jólétre és célra törekvése jó dolog, de csak akkor, ha nem folyton a *nincsre* koncentrálnak. Ez egyben önkritika is: a hozzám hasonlóan folyton új célokat kitűzőknek arra kell vigyázniuk, hogy ne legyenek elégedetlenek. Ha itthon eltölt az aggodalom valami miatt, elég, ha bevillan egy ottani kép, és máris visszaránt a szorongásból. Ha megkérdezed egy ugandaitól, „te miért örülsz?“, visszakérdez: „te miért nem?”

– Okozott a helybeliek életszemlélete nehézséget is?

– Egyfajta időtlenségben élnek. Az afrikai időmérés azt jelenti, hogy a három-négy órás késés teljesen megszokott. A „mikor” szót nem is értik, legfeljebb napszakokban gondolkodnak. Minket ez nagyon bosszant, de ők ráérnek – lehet, hogy ez kell ahhoz, hogy mindig mosolyogni tudjanak. ♦

Ha anyagilag szeretné támogatni dr. Fodor Réka afrikai orvosi misszióját:
 Afréka Alapítvány
 10101346-27099400-01004002
 Felveheti vele a kapcsolatot Facebook-oldalán, honlapján (afreka.hu) pedig dedikált könyvet is rendelhet

SZÖVEG –
PÁCZAI TAMÁS

SOROZAT –
VILÁG-KÉP

A NAGY HAL

A *panje* egy szuahéli szó, magyarra fordítva nagyjából *nagy halat* jelent. A *psaroukla* pedig egy görög szó, magyarra fordítva szintén *nagy halat* jelent. S hogy mi köze mindennek a zanzibári lányok biztonságához és a burkinihez?

◆ A Tanzániához közeli Zanzibár szigetén a tenger a hétköznapi élet szerves része, a zanzibári lányok azonban nem tudnak úszni. Erre a szigorú vallási előírások szolgálnak magyarázatul, a sziget lakosságának 98 százaléka ugyanis muszlim. Az úszás azonban lehetetlen a kötelezően viselendő, talptól nyakig a testet eltakaró burkában, így hosszú évszázadok óta a helyi nők nem is gondolhattak arra, hogy megtanuljanak úszni – egészen mostanáig.

Egy, a Facebookon szerveződő csoport fejébe vette, hogy változtatnak az évszázados hagyományon. Nemcsak a szórakozás és a női egyenjogúság miatt fontos ez, hanem leginkább a biztonságuk miatt, az afrikai kontinensen ugyanis a világon a legmagasabb a vízbefúlásos esetek száma. A *The Panje Project* névre keresztelt szerveződés elindulását és munkáját a burkini, azaz az iszlámmal kompatibilis fürdőruha feltalálása tette lehetővé. Bár az Ausztráliában élő *Aheda Zanetti* még 2004-ben kifejlesztette a különleges dresszt, világszerte akkor vált ismertté, amikor Franciaország 2016-ban betiltotta viselését a fürdőhelyeken. A rendelkezést óriási felháborodás követte, mégis ennek köszönhetően jutott

el a híre többek közt Zanzibárra, ahol rögtön meglátták benne az életmentő lehetőséget.

Csakúgy, mint a görög fotós, *Anna Boyiazis*. Anna gyerekkora óta kitűnő úszó, nem véletlenül *nagy hal*, vagyis *psaroukla* a beceneve. A véletlen egybeesés miatt különösen megszerette a témát, azonban nem volt könnyű megszervezni a fotózást Zanzibáron, úgy is mondhatnánk, hogy elsőre túl nagy hal akadt a horgára. A csoport sokáig nemet mondott kérésére, aztán Anna egy fotós ismerőse tanácsára vett egy repülőjegyet a szigetre, hogy személyesen mutatkozzon be. Szerencséje volt, de az úszócsoport szervezői egy hónapig győzködték a lányok családját, hogy engedjék meg a fotózást. Ezek után egy héten át mindennap csak úszott velük, ismerkedtek, fényképezőgép nélkül. Utána tudott csak munkához látni. Végül még két hétig tanította angolul a szervezet vezetőit, mert nem talált tolmácsot a riport szövegeinek elkészítéséhez.

Anna Boyiazis munkáját a World Press Photo idei pályázatán díjazták, a képeket Budapesten is láthatjuk a Magyar Nemzeti Múzeumban a szeptember 21. és október 21. között rendezendő kiállításon. ◆

A kijini általános iskola diákjai azt tanulják, hogyan kerülhetik el a vízbefűlést az Indiai-óceánon. Muyuni Beach, Zanzibár, 2017.

SZÖVEG –
HORVÁTH PÁL filozófus

SOROZAT –
MAGYAR PÉLDAKÉPTÁR

VILÁGNAK MAGYAR VÁNDORA

Kőrösi Csoma Sándor, a tudós utazó tehetsége, kitartása és áldozatvállalása nem csak a magyarok történetébe írta be nevét.

◆ INDULÁS ERDÉLY SZEGLETÉBŐL

Csoma Sándor kálvinista székely-magyar határőrök ivadékaként 1787-ben született Erdély délkeleti szegletében, a Kovászna közelében fekvő Kőrös faluban. 1799-től a nagyenyedi református kollégiumban tanult – már ott kitűnt rendkívüli nyelvtelenségével –, főiskolai tanulmányait pedig 1814-re fejezte be. Szerény ösztöndíjjal Bécsben, majd Heidelbergben tanult. 1815 és 1818 között angol ösztöndíjjal a göttingeni egyetemen orientalistikát, keleti nyelveket, hébert, arabot, perzsát, törököt tanult. Mire hazatért, már tizenhárom nyelven írt, olvasott és beszélt. Ekkor határozta el, hogy az általa a messzi Ázsiában sejtett magyar őshaza és a magyarral rokon népek, nyelvek felkutatásának szenteli életét. Ekkoriban a hazai és az európai tudományban is elevenen élt a hun–magyar, sőt az ujjur–magyar rokonság gondolata, ami arra ösztönözte, hogy e népek egykori szállásterületén keresse a magyarság bölcsőjét, rokonait.

A FÉL VILÁGON ÁT

Szerény anyagi támogatás birtokában 1819-ben indult Keletre, ahonnan többé nem tért vissza. Négy esztendőbe telt, amíg háborúk, természeti és emberi tényezők által késleltetve Konstantinápoly, Alexandria, Aleppó, Moszul, Bagdad, Teherán, Mesed és Buhara érintésével eljutott az afganisztáni Kabulba. Közben ismerkedett a helyi kultúrákkal, emberekkel, nyelvekkel. Útja Pesavar, Amritsar, Srinagar érintésével Brit-India felé vezetett tovább. Ekkor találkozott egy William Moorcroft nevű angol gyarmati tisztviselővel, akinek megbízásából brit szolgálatba szegődve a Karakorum és a Himalája hegyei között élő tibetiek nyelvét, kultúráját, vallását kezdte tanulmányozni. A helyi viszonyokhoz alkalmazkodva Zanszkár és Zangla lámakolostoraiban lakott, spártai körülmények között. Munkatársa, Szangye Püncog láma segítségével elsajátította a tibeti nyelvet, és tanulmányozta a tibeti buddhizmus szent iratait. A következő néhány évben, 1830-ig összeállított egy tibeti–angol szótárt, egy tibeti nyelvtant, elkészített egy buddhista terminológiai szöveget. Alig evett, fő eledele a jakvajjal gazdagított tea volt. Egyszerűen öltözött, fűtetlen cellában lakott, de töretlen lelkesedéssel végezte fáradsztó és szemrontó munkáját, régi kéziratokat tanulmányozott, miközben abban reménykedett, hogy előbb-utóbb folytathatja útját a Himalája északi oldala, a titokzatos Tibet és Belső-Ázsia felé,

Kép: Profimedia – Red dot; Wikimedia commons

A Zanskar-folyó völgye Zangla falu közelében;
Ladakh, India

ahol a magyar őshazát sejtette. Publikációi révén szakmai körökben ekkor már ismert tudósak számított, akit 1830-ban az Angol Ázsiai Társaság tagjai sorába választott. Néhány műve Magyarországra is eljutott, folyamatosan levelezett az itthoniakkal. Az Akadémia, a Magyar Tudós Társaság 1833-ban felvette levelező tagjai közé.

KALKUTTÁTÓL AZ UTOLSÓ HEGY LÁBÁIG

Munkakörülményeiben kedvező változást hozott, hogy az Ázsiai Társaság 1832-től szerény fizetéssel járó állást adott neki kalkuttai könyvtárában. Fő feladata a tudományos könyvgyűjtemény, közte a tibeti kéziratok feldolgozása volt. Sorra jelentek meg tudományos közleményei, közöttük Buddha életéről és tanításáról szóló értekezése és tibeti nyelvészeti írásai. Közben néhány esztendő a Himalájában, Bhután, Szikkim és Nepál határán töltött az ottani nyelvek tanulmányozásával; az általa elsajátított nyelvek száma ekkor már harminc körül járt.

Nagy terve az volt, hogy a hegyeken átkelve eljut a tibeti buddhizmus központjába, az európaiak elől elzárt Lhászába, a Tiltott Városba, hogy az ottani híres könyvtárban a magyarságra utaló forrásokat keressen. Hosszú előkészület után 1842 elején, 58 évesen indult a nagy útra, ám India és Nepál határán maláriában megbetegedett.

Így megállni kényszerült Dardzsiling városában, a Himalája harmadik legmagasabb csúcsának, a Kancsendzöngának a lábánál, hogy erőre kapjon. Ám a láztól annyira legyengült, hogy 1842. április 11-én belehalt betegségébe. A dardzsilingi angol temetőben helyezték örök nyugalomra, sírja fölé az Ázsiai Társaság szép sírkövet emelt. Zanglai kolostori cel-láját 2008-ban alakították emlékhellyé, az épületet magyar magán- és állami támogatással restaurálják.

Összes műve 1885-ben jelent meg angolul Londonban, a nemzetközi orientalisztika a tibeti filológia legnagyobb tudósai között tiszteli. Itthon az Akadémián Eötvös József tartott róla emlékbeszédet még 1843-ban, tanulmányait kiadták, később egy tudós társaság és intézet is felvette a nevét. Tiszteletére erdélyi szülőfalujából, Kőrösből Csomakörös lett. A buddhisták is őrzik emlékét, több sztúpát emeltek tiszteletére, Japánban bódhizant vaként tisztelik, noha nincs bizonyíték arra, hogy hitében buddhistává vált volna.

Életének legszebb méltatása az a sírfelirat, amelyet Széchenyi István fogalmazott: „Egy szegény magyar pénz és taps nélkül, de elszánt kitarító hazafiságtól lelkesítve – Kőrösi Csoma Sándor – bölcsőjét kereste a magyarnak, és végre összeszer-kadt fáradalmai alatt. Távól a hazától alussza örök álmát, de él minden jobb magyarnak lelkében.” ♦

AHOL AZ ORVOSI ELLÁTÁS KÍVÁNNIVALÓT HAGY MAGA UTÁN, OTT AZ ÉN HELYEM

Interjú Rostás Gusztávval

A Semmelweis Egyetemen 2011/2012-ben indult Cigány Orvosképzési Program egyik nagy reménysége Rostás Gusztáv, aki még mindig jól veszi a tanulással járó akadályokat. A kacsaringós életutat bejárta, nemrég tanulmányi ösztöndíjban részesült, rendkívüli képességekkel megáldott fiatal tehetség az egyetemig vezető nehézségekről és arról beszélt, milyen a jó orvos, és elmondta, miért nem vállalna munkát külföldön az egyetem elvégzése után.

- ♦ **- A József Attila nevével egybefonódott Öcsödön, a helyi cigánytelepen nőttél fel.**
- Hagyományőrző oláh cigány családba születtem. Édesanyám és édesapám néhány osztályt végeztek csak el az általános iskolában, a két húgom sorsa szintén úgy alakult, hogy egyikük sem tanult tovább. Rossz körülmények között éltünk, se víz, se villany nem volt otthon. A hagyományőrzés alatt többek között azt értem, hogy beszéljük a nyelvet, táncolunk, valamint a leányszöktetés szokása a mai napig nem ment ki a divatból, és a mágikus dolgokat a legnagyobb természetességgel vesszük tudomásul.
- Isten és a szellemek nem zárják ki egymást?**
- Nem, nálunk tökéletesen megférnek együtt. Pillanatig sem vonjuk kétségbe, hogy amikor valaki elmegy, utána hat hétig ott jár a lelke köztünk, és ha valaki az életében rosszul bánt vele, azt megszállja, megkísérti. Ugyanilyen magától értetődően kezeljük a túlvilági életet, azt valljuk, hogy odaát a halott megfiatalodik, és nem szenved hiányt semmiben.

– Gyerekkorodban – finoman fogalmazva –, nem a törvények betartása jellemzett téged.

– Nagyon sok csínytevésben vettem részt. Bevallom, a lopás sem volt ritka az életemben. Emiatt rövid ideig intézetben is voltam, ahonnan alkalmyszerűen, két-három hetente mehettem haza. A cigánytelep nem ismerte a megfelelő normákat, nem ismerte a törvényt. Otthon a lopást nem tekintették tiltott és elvetendő cselekedetnek, sőt, dicséretben részesültem érte, azt mondták: „Olyan gyors a keze, mint amilyen a nagypapjé volt.”

– Szögezzük le, hogy ez a hozzáállás nem a hagyományőrzésből következett.

– Természetesen nem. Ez a mértéktelen és kilátástalan szegénységre vezethető vissza. Az életkörülményeink, a kiszolgáltatottságunk kényszerített rá ezekre a ma már

szégyellt és megbánt dolgaimra. Azt azért el kell mondanom, hogy a tetteimért járó rendőri erőszak és társadalmi kizártság ellenére komoly tapasztalatot szereztem az életéről és annak mechanizmusáról, s véleményem szerint a későbbiekben mindennek az ismeretnek még komoly hasznát vehetem.

– 2012-ben bekerültél a hátrányos helyzetű, jó képességű cigány diákoknak indított, prof. dr. Rosivall László nevével fémjelzett orvosi programba. Milyen út vezetett idáig?

– Egy komoly térd sérülésemmel szerzett élmény, az ápolók és orvosok figyelmessége tudatosította bennem: ha török, ha szakad, orvos lesz belőlem. Első lépésben elvégeztem egy ápolóképzést. Ebből nagyon sokat profitálhat egy leendő orvos, mert nem árt ismernie az ápolók munkáját, hogy tudja, mit kérhet és várhat majd el tőlük a munkája során.

– Akkoriban körvonalazódott már az orvosi pálya lehetősége?

– A jó Istenen múlt, hogy szinte szembejött velem a képzés. Épp csak beírtam a Google-be, hogy orvosi egyetem, és az első találatok között dobta fel, hogy halmozottan hátrányos helyzetű cigány fiataloknak indul orvosképzés prof. dr. Rosivall László közreműködésével. Egy hátrányos helyzetű fiatal nem engedheti meg magának, hogy hozzájusson a drága tankönyvekhez, magántanárhoz járjon biológiából vagy kémiából, valamint megtérítse a nyelvvizsga költségeit. Körülbelül tizenhatan vettünk részt a programban, ez a létszám kicsit lecsökkent, azonban még mindig jó néhány, a képzésen részt vett hallgató tanult az egyetemen. Összességében a program sikeresnek és nagyon inspiratívnak mondható.

– Teherként éled meg, hogy mostanra ennyien vagytok?

– A teljesítési kényszer komoly súlyokat tesz rám. Hatalmas esélyt kaptam az élettől, és ezért nem szabad hibáznom, nem élhetek vissza az egyszeri alkalomnak ígérkező lehetőséggel. Sok ember bizalmát elnyertem, többen úgy könyvelték el, hogy már el is végeztem az egyetemet, pedig négy év még hátravan. A vízvázlatot tárgyakon már túljutottam. Mindent megteszek azért, hogy az egyetemet sikeresen fejezzem be.

– A megszokott családi környezetből egy radikálisan másik, addig ismeretlen közegbe kerültél. Nehezedre esett átlendülni?

– Igen. Például a beszédemen is észrevehető volt, hogy máshonnan származom. A megjöttem helyett a meggyöttem, a hajnal helyett a kivilágos reggel szófordulatokat használtam. Lassan, fokozatosan vetköztem le az otthoni szokásokat és alkalmazkodtam a Budapesten, az értelmiségi létben elvárt normákhoz. A személyiségem azonban nem változott, a mai napig az vagyok, aki Öcsödön voltam.

– A régi barátainak nem sikerült kitörnie. Megmaradt a kapcsolat?

– Ők maradtak a régi útvajon, ettől függetlenül továbbra is a barátaim, nem tagadtam meg őket. Nincs jogom ahhoz, hogy bármelyiküket is megítéljem.

– Ha mostanában hazamész, elfogadással találkozol?

– Eleinte nehezen értették meg a helyzetem, a vágyaim, a célom. Anyukám sokszor mondta, hogy miért tanulok még 24–25 évesen, amikor már rég dolgoznom kellene, megnősülnöm, gyerekeket vállalnom. A család részéről kezdetben sok ellenállásba ütköztem, idővel végül az eredményeim láttán mindez oldódott.

– A cigánysággal is ki vagy békülve.

– Nagyon pozitívan látom a világot. Azt is elfogadom, hogy az átlagnál többet várnak el tőlem. Ez ellen nincs miért lázadnom, beletörődtem, a folyamatosan érkező kihívások megerősítenek abban, hogy jó úton járok. Ami az identitásomat illeti, nem szorul gyámolításra. Magyarországi cigánynak tartom magam, s mint korábban említettem, a cigányság kultúrája nem áll tőlem távol, azonosságot vállalok vele.

– Az egyetem elvégzése után hogyan tovább?

– Ahol az orvosi ellátás hagy némi kívánnivalót maga után, ott van az én helyem. Mindennél nagyobb kihívást látok ebben, és kötelességemnek is érzem, hogy ez a cél lebegjen a szemem előtt.

– Sokan, akik Magyarországon végzik el az orvosi egyetemet, végül úgy döntenek, hogy külföldön vállalnak munkát. Erről mit gondolsz?

– Megértem, hogy valaki a nagyobb fizetés reményében úgy dönt, országot vált. Az én helyzetem az átlag orvostanhallgatókénál jóval speciálisabb, mert egy programon keresztül kerültem be az egyetemre, enélkül most is a putriban lennék vagy asztalosként tengődnék.

Tartozom annyival Magyarországnak, Rosivall professzor úrnak, hogy nem hagyom el az országot – itthon van dolgom. Csak ismételni tudom magam: az ország egyik oldalán a legalapvetőbb ellátástól, törődéstől is elesnek az emberek. Ha odamegyek és segítek, attól lesz teljes az életem.

– Te hogyan képezed el a jó orvost?

– Egyrészt a kellően megalapozott szakmai háttér legyen biztosított, másrészt a jó orvos empatikus, humánus, a másikat személyként, nem esetként kezeli. Nem ártana a szakmai képességek felmérése mellett a személyiséget is megvizsgálni, akár egy elbeszélgetés formájában. Bármilyen mentalitású ember nem való erre a pályára.

– Korábban már kivetted a részed a gyógyításból.

– Igen, amikor fél évre passzívtattam magam. Nagyon hálás vagyok a Református Cigány Szakkollégiumnak, mert akkortájt megengedték, hogy jogviszony nélkül is ott maradhassak. Az egyik ortopédián kaptam állást, és sokat érintkeztem az ott kezelt emberekkel. Feltűnt, hogy több orvosjelölt képtelen a betegekkel, a páciensek nyelvén kommunikálni, emiatt többen zárkóztak voltak, az orvos nem férközhetett a bizalmukba. Én egy másik módszert választottam: mosolyogtam, érdeklődtem, figyeltem a betegekre, ezért hamar elnyertem a tetszésüket, könnyebben jutottam velük közös nevezőre. Jó érzéssel töltött el, hogy egyikük véleménye szerint az én közeledésem elütött a többiek gépies, hideg hozzáállásától. A beteget holisztikusan nézze az orvos, egész lényével figyeljen rá, tudomásul véve, hogy valamilyen szinten pszichológusnak, lelki terapeutának is lennie kell a munkájában! Számos mentálisan beteg ember él köztünk, akik igénylik a beszélgetést, akiknek több odafigyelés járna. A pénzorientált világ az ilyen típusú intimítást háttérbe szorítja, elveti, a tárgyi és anyagi örömmel azonosult az érték fogalma.

– Sokan szkeptikusan fogadják, hogy istenhit és tudomány említhető egy lapon.

– Istenben mindig hittem, soha nem kérdőjeleztem meg a létezését. A legtöbb nagy tudós úgy véli, hogy Isten létezése nem zárható ki. Én is úgy látom, hogy valamilyen segítő kéz nélkül egyszerűen nem alakulhatott volna ki az általunk ismert világ. Szükség volt egy felsőbb teremtetőre, aki ezt a csodálatos emberi testet megalkotta. ♦

OLVASSA A KÉPMÁS DIGITÁLIS VÁLTOZATÁT!

Nem kell tárolni, virtuális könyvespolcán bármikor elérí

Ajándékba
is vásárolható

Kiadványát
több eszközön
is elérheti

Pár kattintással
azonnal olvasható,
előfizethető

WWW.DIGITALSTAND.HU/KÉPMAS

A HAZAI MINDEN ELŐTT

Keressz tudatosan
a megbízható és minőségi
magyar élelmiszereket!

Jól esne „egy kis hazai”?

Csak rajtad múlik! A magyar élelmiszerek vásárlásával nemcsak a hazai kistermelőt és nagyüzemet, hanem az itthoni ipart és mezőgazdaságot is támogatod.

keresdahazait.hu

médiaunió
rajtad is múlik!

